

OBSAH :

EUROFONDY :

Klientelizmus ako Žilina
Dušan Sloboda

EURÓPSKA ÚNĪA :

Rozpočet Európskej únie –
kto sa v ňom má vyznať? Ivan Kuhn

RECENZIA :

Eurospeak a stokrát opakovaná lož
Radovan Kazda

GLOSA :

Eurosen, „uvarené žaby“
a Jonatánov údiv Peter Gonda

KLIENTELIZMUS AKO ŽILINA

Dušan Sloboda

Keď Slovensko vstupovalo do EÚ, mnohí politici nás presviedčali, že to bude dobré pre krajinu. A keďže výhody spoločného trhu, nevraviac o nevýhodách bruselskej byrokracie a regulácie, sa vysvetľujú Slováci ťažšie, pomohli rukolapnejšie príklady. Napríklad eurofondy a miliardy, ktoré z EÚ pritečú do regiónov. Budeme čerpať, ťažiť a mŕňať. Teda, netýka sa to až tak nás, ako tých politikov, čo nám to sľubovali. Či skôr sebe a svojim?

Relatívne pokojné vody nášho vnútrozemia, kde sa už roky eurofondy (rozumej peniaze daňovníkov členských krajín EÚ) nielenže prelievajú na nezmysly, pridelujú kade-tade bez ohľadu na plnenie sľubov z oblasti fantazmagórie o znižovaní regionálnych rozdielov, ale i rozkrádajú (ne)verejným obstarávaním, rozčerila nehoráznosť, s akou dobre utajený nástenkový tender na ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja prekročil i doteraz známe medze, v ktorých sa „licencie“ na kradnutie z verejných zdrojov zvykli udeľovať. Mal by minister Marian Janušek (SNS) za tento škandál odstúpiť? Iste. No vyrieši zmena figúrky v kresle ministra vôbec niečo?

Hmla okolo nástenky

Zopakujme si základné fakty: ministerstvo sa rozhodlo „obstarať“ právne, tlmôčnické a prekladateľské služby, propagáciu, informačné a vzdelávacie programy za účelom realizácie tzv. technickej pomoci v oblasti eurofondov pre programovacie obdobie 2007 až 2013. Za tento balík služieb bolo ministerstvo ochotné z eurofondov zaplatiť približne tri miliardy korún. Keďže ide zjavne len o drobné, rozhodlo sa, že postačí, ak nevyhlási verejnú súťaž, v ktorej by záujemcovia o túto zákazku zvedli súboj, z ktorého by víťazka mohla vyjsť najlepšia ponuka a nebodaj i nižšia cena pre objednávateľa. Ministerstvo sa rozhodlo, že postačí, ak informáciu o miliardovom tendri zverejní len na nástenke vo svojej budove na prvom poschodí. A že postačí, keď sa tam ten oznam zverejní v sobotu a bude tam takto utajene visieť len šesť dní.

Vskutku prekvapivo sa do takto vyhlásenej „súťaže“ prihlásil len jeden záujemca, ktorému ministerstvo zákazku hneď i priklopilo. Tiež bolo prekvapením, že vo víťaznom konzorciu sú zastúpené firmy, ktoré majú viac než blízko k SNS, ktorá zhodou okolností bačuje práve na onom ministerstve. Uchádzač bol predseda zjavne najlepšou možnosťou z jedinej ponúkanej.

Transparentnosť brzdo?

Ministerstvo bolo na svoj výber také hrdé, že keď výsledok „obstarávania“ oznámilo Úradu pre verejné obstarávanie, žiadalo ho utajiť. Rovnako zahmlievalo i potom, keď sa o záležitosť začali zaujímať médiá. Keďže minister ba ani jeho tlačový odbor s médiami nekomunikoval dostatočne promptne a ak, tak skôr vyhýbavo, novinári si museli vypomáhať i žiadosťami o zodpovedanie otázok prostredníctvom infozákona. Reakcia bezradného ministra Januška bola, že médiá tým brzdia prácu ministerstva, keďže zamestnanci sa nemôžu venovať tomu, čomu majú, pretože vypracovávajú odpovede, a vraj „makajú do večera“.

Je zrejme zbytočné snažiť sa súdruhovi z SNS poradiť, kde sa stala chyba. Ak by bol záujem zaviesť v eurofondoch aspoň základnú transparentnosť, ministerstvá by automaticky zverejňovali výsledky všetkých tendrov ako i hodnotiacich procesov výberu projektov v rámci jednotlivých výziev na svojich webových stránkach. Potom by úplne postačovalo, ak by na tom úradníci z ministerstiev „makali“ priebežne, nie nárazovo do večera.

Publicita podľa Bruselu

Výsledkom v súčasnosti známeho pátrania nielen „mediálnych hyen“ je napríklad i poznanie, že ministerstvo dosiaľ víťazovi spomínanej „súťaže“ stihlo zaplatiť milióny za predražené právne služby, ďalšie milióny za jednoduché logá, ktorých reálna cena je len zlomkom tej fakturovanej, ako i milióny za reklamy v televíziách za premrštené ceny. Pýtate sa, načo sú napríklad ministerstvu reklamné spoty v médiách? No, vedzte, že geniálnu propagáciu typu „v minulom

roku sme podporili toľko a toľko projektov za toľko a toľko miliárd, s pozdravom vaše milované ministerstvo, fondy a EÚ“ vymysleli eurobyrokrati v Bruseli, aby bolo občanom jasné, čo dobrého pre nich tá EÚ vlastne robí. Propagandy nikdy nie je dost, a čo je už vtipnejšie, ako inzerovať za peniaze daňovníkov informácie o tom, koľko z ich peňazí bolo cez eurofondy rozkradnutých. V eurospeaku sa tomu vraví publicita.

Legalizovaná krádež

Povedzme si to na rovinu: eurofondy sú zlodejina, ktorá prebieha v podstate na dvoch úrovniach. Prvou je výberový proces, kedy sa na ministerstvách rozhoduje o tom, ktorý projekt získa podporu. Bežní smrteľníci sa zväčša nedozvedia, kto hodnotí, ako a prečo práve tak hodnotí, a prečo niekto podporu získa a iný nie. V šedej zóne sa pohybujú tí, ktorí vedia viac, všetci ovedia zabezpečiť a ťahajú za nitky v tejto „súťaži“. A profitujú.

Druhou úrovňou prerozdelenia „koristi“ je verejné obstarávanie, teda dodávky konkrétnych tovarov a služieb v rámci jednotlivých projektov financovaných z eurofondov. Nevýžaduje sa transparentnosť a efektívnosť. Žiadna povinnosť elektronickej aukcie, prostredníctvom ktorej by ste vedeli vysúťažiť najlepšieho dodávateľa či cenu. Zväčša stačí predložiť aspoň tri cenové ponuky. Ba niekedy stačí dokonca len oznam na korkovej nástenke. Verejné obstarávanie je v tomto štáte legalizovanou krádežou.

Brno, Londýn, Žilina

Mediálna bitka o odvolanie ministra Januška je mimo misu. Metódy, ktorými sa eurofondy prerozdeľujú, a zďaleka nejde len o spomínaný škandalózný tender, ktorý Vladimír Mečiar označil za „klientelizmus ako Brno“ a neskôr ho povýšil na „klientelizmus ako Londýn“, sa výmenou ministra vôbec nezmenia. A teda, keď už, nejde tu skôr o klientelizmus ako Žilina?

Autor je analytik KI.

ROZPOČET EURÓPSKEJ ÚNIE – KTO SA V ŇOM MÁ VYZNAŤ? Ivan Kuhn

Nedávno publikovaná Národná správa o výsledkoch prieskumu verejnej mienky Eurobarometer č. 70 pre Slovenskú republiku obsahuje niekoľko zaujímavých zistení. Napríklad, po prvýkrát (minimálne od vstupu Slovenska do Európskej únie) sa prieskum okrem iných otázok zamerlal i na rozpočet EÚ. A ako je známe, o peniaze ide vždy až v prvom rade.

Skutočnosť, že iba 5 percent slovenských respondentov v prieskume tvrdilo, že o rozpočte Európskej únie (EÚ) už nielen počuli, ale dokonca ho aj veľmi dobre poznajú, nie je určite prekvapujúca. Vzhľadom na to, že 19 percent Slovákov si myslí, že EÚ má 15 členov a 18 percent Slovákov si myslí, že členom únie je aj Švajčiarsko, by lepší výsledok očakával iba veľký optimista.

Vzdialený rozpočet

Na druhej strane to, že 22 percent slovenských respondentov odpovedalo, že o rozpočte EÚ ešte nikdy nepočuli, nemusí byť (vzhľadom na vyššie uvedené) až taký tragický výsledok. Z tohto pohľadu údaj, že až 70 percent slovenských občanov už o rozpočte EÚ počulo, ale nepoznajú ho veľmi dobre, pôsobí mierne eurooptimisticky. Otázka však je, čo si máme predstavovať pod formuláciou „už som o rozpočte EÚ počul, ale nepoznám ho veľmi dobre...“.

Prieskum nám na túto otázku poskytol čiastočnú odpoveď. Respondenti mali totiž povedať, na čo sa podľa ich názoru vynakladá najviac prostriedkov z rozpočtu EÚ. 19 percent slovenských respondentov si z ponuky možností vybralo hospodársky rast, čo na základe oficiálnych informácií zo zdrojov EÚ môžeme považovať za správnu odpoveď (aj keď v oficiálnych materiáloch Európskej únie týkajúcich sa rozpočtu na rok 2008 resp. finančného rámca EÚ na programovacie obdobie 2007-2013 sa väčšinou používa pojem *udržateľný rast*). Dalších 6 percent slovenských respondentov odpovedalo, že najviac prostriedkov sa z rozpočtu EÚ vynakladá na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieckych oblastí, čo s prívretím jedného oka môžeme tiež považovať za správnu odpoveď, pretože až do roku 2008 (aspoň tak to vyplýva z oficiálnych informácií publikovaných európskymi inštitúciami) sa najväčšia časť rozpočtu EÚ (a dlhé roky dokonca nadpolovičná časť) vynakladala práve na Spoločnú poľnohospodársku politiku.

Zvyšné tri štvrtiny respondentov boli buď „mimo“, alebo rovno priznali, že netušia, na ktorú oblasť vynakladá EÚ najviac prostriedkov. Ako človek, ktorý sa problematike európskej integrácie venuje vyše pätnásť rokov, musím konštatovať, že sa im ani veľmi nečudujem.

Zahmlievanie v eurospeaku

Európske inštitúcie majú mimoriadnu schopnosť zahmlievať veci používaním svojej špecifickej terminológie. Teda využívaním pojmov ako sú kohézia, konvergencia, subsidiarita a podobne. Takže, zatiaľ

čo v prípade slovenského štátneho rozpočtu si človek na internete bez problémov nájde štátny rozpočet rozdelený podľa oblastí ako sú školstvo, sociálne veci, doprava, zdravotníctvo, obrana, pôdohospodárstvo, vnútro a všeobecná pokladničná správa (čo je pre laika asi najzahmlenejší terminus technicus), aj s príslušnými sumami vyčlenenými pre konkrétny rozpočtový rok, z ktorého si nielen makroekonóm, ale aj priemerné inteligentný človek bez ekonomického vzdelania vie urobiť aký-taký obraz o výdavkoch štátu, v prípade rozpočtu EÚ sa vydávame na dobrodružnú výpravu.

Oficiálne publikácie Európskej komisie, ktorých úlohou je informovať široké masy euroobčanov o únii, členia rozpočet EÚ na oblasti ako sú *občianstvo, sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť*, ďalej tiež *svetový aktér*, či *prírodné zdroje* alebo už spomínaný *udržateľný rast*. Lebo keď rast, tak zásadne iba udržateľný. A v grafickom zobrazení potom krásne vynikne, že EÚ od roku 2008 dáva najviac prostriedkov na *udržateľný rast* a o niečo menej na *prírodné zdroje*. Ne populárna Spoločná poľnohospodárska politika z rozpočtu akoby zázrakom úplne zmizla.

Európske inštitúcie majú mimoriadnu schopnosť zahmlievať. Prípad rozpočtu EÚ nie je výnimkou.

Keď sa však človek pozrie na rozpočet EÚ trochu pozornejšie, zistí, že *udržateľný rast* sa skladá z niekoľkých ďalších rozpočtových kapitol. V skutočnosti *udržateľný rast* vlastne nie je rozpočtovou kapitolou, ale marketingovým ťahom. Najväčšiu časť rozpočtu v rámci tzv. rozpočtovej kapitoly *udržateľný rast* tvoria výdavky na kohéziu resp. konvergenčné ciele (a to už nie sú pojmy tak marketingovo lákavé ako *udržateľný rast*).

Aj tzv. rozpočtová kapitola *prírodné zdroje* sa skladá z niekoľkých ďalších skutočných rozpočtových kapitol. Napríklad životné prostredie, výdavky na poľnohospodárstvo a priamu pomoc, rozvoj vidieka a rybné hospodárstvo. A čuduj sa svete, na poľnohospodárstvo a priamu pomoc sa v roku 2008 malo z rozpočtu EÚ použiť 40,9 miliardy eur (približne tretina rozpočtu EÚ), zatiaľ čo na tzv. konvergenčné ciele, teda na prelievanie eurofondov do regiónov, sa malo poskytnúť 37 miliárd eur (približne tretina rozpočtu EÚ).

Udržateľný superbalík ako kamufláž

Takže rozmenené na drobné, najväčší balík peňazí ide stále do poľnohospodárstva, akurát šikovným pospájaním všetkých možných výdavkov (vzdelávanie a odborná príprava, výskum, konkurencieschopnosť a inovácie, dopravné a energetické siete, program sociálne politiky, územná spolu-

práca, regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť a už spomínané konvergenčné ciele) sa vytvoril superbalík výdavkov euromarketingovo zabalený do „rozpočtovej kapitoly“ *udržateľný rast*, ktorá sa krásne vyníma na koláčikových grafoch zobrazujúcich zloženie rozpočtu EÚ na webových stránkach Európskej komisie ako aj v oficiálnych publikáciách únie. Takže na prvý pohľad nastala v zostavovaní rozpočtu zásadná zmena a EÚ už najväčšiu časť svojho rozpočtu nevynekadá na poľnohospodárstvo.

V skutočnosti je to zmena na úrovni potemkinovských dedín. To sa týka aj „rozpočtovej kapitoly“ *prírodné zdroje*, ktorá iba slúži na zakamuflovanie výdavkov na spoločnú poľnohospodársku politiku, keď sa už nepodarilo tento prežitok európskej integrácie z prelomu 50-tych a 60-tych rokov minulého storočia významnejšie zreformovať.

Prírodné či verejné zdroje

Nehovoriac o tom, že zaradiť rozpočtovú kapitolu rozvoj vidieka do rozpočtovej superkapitoly *prírodné zdroje* je prinajmenšom zvláštne, keď vezmeme do úvahy, že značná časť finančných prostriedkov určených na rozvoj vidieka pôjde na renováciu dopravnej a sociálnej infraštruktúry vidieckych oblastí, čo má s prírodnými zdrojmi pramálo spoločné.

Priaznivci prehľbovania európskej integrácie často hovoria o tom, že rozpočet Európskej únie predstavuje „iba“ cca 1 percento z hrubého národného produktu (HNP) EÚ. Ono ale 1 percento z HNP dvadsiatich siedmich krajín dáva pre rok 2009 dohromady slušnú sumičku približne 134 miliárd eur, čo je asi desaťnásobok štátneho rozpočtu Slovenskej republiky na tento rok. Slovenská republika tento rok prispeje do rozpočtu EÚ sumou cca 670 miliónov eur (asi 20 miliárd korún), čo je zhruba polovica štátneho rozpočtu v oblasti zdravotníctva na tento rok. Zaujíma vôbec niekoho na Slovensku, ako sa tieto peniaze používajú? A ak to aj niekoho zaujíma, akú má šancu, že sa z oficiálnych propagačných materiálov EÚ, ktorých deklarovaným cieľom je rozširovať povedomie euroobčanov o rôznych aspektoch integračného procesu, dozvie pravdu?

Autor je analytik KI a autor národnej správy o výsledkoch prieskumu Eurobarometer za Slovenskú republiku.

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. ŠTEFANIK
CONSERVATIVE
INSTITUTE

EUROSPEAK A STOKRÁT OPAKOVANÁ LOŽ

Radovan Kazda

Jazyk je flexibilným nástrojom dorozumievania a neustále sa vyvíja. Nové javy získavajú nové názvy a jazyk sa postupne obohacuje pojmami, o ktorých existencii ešte pár rokov predtým nemal nikto ani poňatia. História však pozná i množstvo prípadov pomenovaní, ktoré sa stali súčasťou bežného slovníka bez toho, aby ich význam dokázal vôbec niekto vysvetliť. Vzišli z moci, ktorá pre rast svojich kompetencií potrebuje nové témy. A postupne sa stali silným nástrojom pre obmedzovanie slobody ľudí.

Osobitý slovník „vznešených“ pojmov je typický najmä pre vlády, ktoré buď neoplyvajú legitimitou, alebo nepodliehajú dostatočnej kontrole moci. Skúsenosť však nasvedčuje, že sprevádza prakticky každú vládu, ktorá disponuje verejnými zdrojmi a má moc požadovať od verejnosti ich ďalšie vymáhanie. Český poslanec Európskeho parlamentu Hynek Fajmon (ODS) sa v útlej knihe, ktorá vyšla vo vydavateľstve CDK v roku 2008, pokúsil načrieť do truhlice európskych ľavicových pojmov. Zameriava sa na osemnásť vybraných „zludovelých“ hesiel, ktoré spája spoločný osud. Predstavujú nielen akéhosi styčného dôstojníka medzi európskymi úradníkmi a verejnosťou, ale zároveň sú dôležitým nástrojom pre presadzovanie nových pravidiel: sú axiómou, ktorá „legitimizuje“ štátnym úradníkom zmysel ich práce, sú predmetom konferencií, školení a verejných diskusií, súčasťou slávnostných príhovorov politikov, ale aj štandardu na vlajke socialistov a ľavicových liberálov, ktorí zápasia o „nový charakter“ Európy.

Vyrovnané...

Fajmonov výber, ktorý prv vychádza v sérii článkov v *Revue Politika* (www.revuepolitika.cz), predstavuje brilantnú ukážku najväznejších rizík, ktoré hrozia od pokračovania snáh o posilňovanie európskej integrácie. Pod záštitou proklamovanej rovnosti sa totiž vo všetkých prípadoch skrýva útok na slobodu: či už osobnú (diskriminácia, ľudské práva, mierová politika a mierové hnutia, občianska spoločnosť, rodová rovnosť, rovnosť a rovnosťárstvo) alebo ekonomickú (európsky sociálny model, GMO, globalizácia, globálne otepľovanie, obnoviteľné zdroje energie, ochrana a ochránárstvo, princíp predbežnej opatrnosti, sociálno-ekologické trhové hospodárstvo, sociálny dialóg, sociálna spravodlivosť, spravodlivý obchod, trvalo udržateľný rozvoj).

Za týmito pojmami a politikami možno odhaliť dva zjavné ciele. Prvým je vytvorenie nového európskeho práva. Spadajú pod neho prakticky všetky rovnostárske ideológie. Uplatňovanie tejto politiky v praxi však vedie k tomu, čo odhaľuje i Fajmon: k vládou vynútenej *diskriminácii* tých, ktorí pôvodne ťažili z „prirodzených“ výhod (Fajmon upozorňuje i na to, že „prirodzená“ výhoda sa napríklad pri rozdieloch pohlaví dá len ťažko určiť, keďže každému pohlaviu vyplývajú rôzne výhody). Inou metódou „odstraňovania diskriminácie“ sú megalomanské projekty z financií daňovníkov, ktorých výsledky bývajú obvykle veľmi pochybné.

Účinným pomocníkom pre šírenie nového práva je tiež „občiansko-združenizmus“, teda vládou podporovaná spoluúčasť tretieho sektora na priamom výkone moci. Je pochopiteľné, že preferovanou skupinou sú združenia šíriace ľavicovú rovnostársku agendu.

Druhým cieľom týchto politik je zjednotenie práv pre celú Európsku úniu. Týka sa napríklad trestu smrti, či zahraničnej politiky (Fajmon uvádza známy prípad amerického radaru v ČR). Násilné zjednocovanie názorov krajín, ktoré majú veľmi odlišný historický vývoj i náboženské korene, na vzťahy s inými krajinami, vedie k zbytočným pnutiam a často i k masovému odporu verejnosti.

...opatrne...

Nie je prekvapením, že najvýznamnejšia časť ľavicových pojmov v autorovom výbere – až sedem pojmov – súvisí s environmentálnou politikou, pretože tá patrí medzi najrýchlejšie rastúce politické agendy v Európskej únii. S nadľahčením môžeme povedať, že odkedy úradníci „objavili“ stúpajúci záujem verejnosti o prísnejšie riešenie dopadov ľudskej činnosti na okolie, obkročila sa európska politika okolo novej ekologickej modly: princíp predbežnej opatrnosti.

Eurospeak je mocná propagandistická zbraň a vyhovuje jej každý impulz pre šírenie strachu zo slobody.

Princíp predbežnej opatrnosti, ktorému český europoslanec venuje samostatnú kapitolu, nemá jasnú definíciu. Práve preto ním možno „odôvodniť“ akúkoľvek reguláciu trhu. Počevnosť princíp pomáha budovať spoločnosť, v ktorej žiadna ľudská činnosť nebude môcť existovať bez kontroly vládnych úradníkov. V prípade environmentálnej politiky sa pritom celkom opomína bumerangový efekt regulácií na kvalitu života ľudí: každé sprísnenie ekologických limitov pre výrobu nejakého produktu totiž zvyšuje jeho cenu a tým ho robí menej dostupným pre širokú verejnosť. Typickým príkladom bola masívna podpora EÚ v prospech pestovania biopalív až dovtedy, kým aj predstavitelia únie museli priznať, že táto politika vedie k drancovaniu pôdy a zdražovaniu potravín. Hynek Fajmon sa venuje aj inej, veľmi podobnej situácii: princíp predbežnej opatrnosti totiž viedol úniu k zarytému odporu voči pestovaniu *geneticky modifikovaných organizmov* (GMO). Únia tým vlastne bráni dostupnosti lacných potravín na európsky trh, čím nielen priamo škodí obyvateľom únie, ale odmietaním obchodovania s GMO proti pravidlám WTO otvára i fronty v obchodnej vojne s producentmi GM potravín (posledný prípad viedol k kolnej odвете USA pre francúzsky syr).

...a udržateľne...

Vo Fajmonovom výbere nechýba odkaz na energetickú politiku únie, najmä na podporu obnoviteľných zdrojov energie, ktorá sa ukrýva i pod bezkonkurenčne najznámejším z bezobsažných pojmov – *trvalo udržateľným rozvojom* (sustainability). Energetickej politike však právom patrí i samostatná kapitola: chaotické vajatanie únie v otázke jadrovej energetiky a pestovania biomasy si zaslúžia pozornosť, pretože odhaľujú bizarnosť eurospeaku v jeho najčistejšej podobe. *Trvalo udržateľný rozvoj* nemá obsah, takže nemožno podľa neho určiť, ktorá energia je alebo nie je „udržateľná“. Európski politici sa však o to tvrdojšie pokúšajú ďalej...

Asi jediným z absentujúcich pojmov vo Fajmonovom „ekologickom“ slovníku je recyklácia odpadov, kvôli ktorej únia vynútila vznik obrovského, neprirodzeného a neefektívneho trhu s použitými materiálmi. To je tak trochu škoda. Recyklácia je totiž typickým produktom *trvalej udržateľnosti*, ktorej koncept vychádza z pokrútenej predstavy o vyčerpanosti zdrojov Zeme. Poznatky ekonómie totiž tieto obavy dávno vyvrátili: cena surovín pružne reaguje na zvyšujúcu vzácnosť zdrojov a preukázateľne urýchľuje rozvoj nových technológií získavania zdrojov a využívania ich ekologických alternatív. Fyzické vyčerpanie zdrojov preto reálne nehrozí.

...pod ochranou úradníka

Kniha Hynek Fajmona nemá ambíciu priniesť veľa nových informácií pre tých, ktorí sa dobre pohybujú v dominantných témach európskej politiky. Slovník je však bravúrne ľahkým čítaním, obsahovo prehľadným a informačne nabitým vstupom do problematiky, určeným najmä pre širokú verejnosť, ktorá z dôvodu „deficitu demokracie“ v únii často málo reaguje na hrozby nových tém na európskej politickej scéne.

Eurospeak je mocná propagandistická zbraň a vyhovuje jej každý impulz pre šírenie strachu zo slobody. V čase finančnej krízy je verejnosť skôr ochotná podľahnúť ilúzii o tom, že sloboda človeka vedie ku zlu a preto potrebuje prísnu kontrolu „dobrého“ vládneho úradníka. Historická skúsenosť je však neúprosná: ak ľudstvo stráca vieru v slobodu a zodpovednosť jednotlivca, lož netreba opakovať ani desaťkrát.

Autor je analytik KI pre environmentálnu politiku.

Hynek Fajmon:
Slovníček evropských
levicových pojmů.
Centrum pro studium
demokracie a kultury,
2008
(Zdroj: www.cdk.cz)

EUROSEN, „UVARENÉ ŽABY“ A JONATÁNOV ÚDIV Peter Gonda

Začiatok tohto roka odštartoval na Slovensku niečo výnimočné. Ako inak vysvetliť atmosféru osláv jeho prvých šesťnásť dní, ak ju nespôsobil natiatnutie silvestrovských zábav? Podľa médií je za tým víťanie konca „starej“ a príchodu novej meny. Radosťou sa snažia nakaziť ľudí politici, napríklad Mirek Topolánek slovami, že „Slovensko si týmto splnilo sen“. Ľudia nevyskajú od radosti nad eurosom, ako „uvarené žaby“ sa však ani nedivia jeho priebehu...

Diví sa však Jonatán, obdarený skepsou k „moci rozumu“ a schopnosťou spozorovať aj to, čo nie je vidieť (najmä akékoľvek ohrozenie slobody). Navyše má skúsenosti s „uvarenými žabami“ z ostrova Corrupto.

Jonatán nemôže uveriť, že len nedávno sa pod zámkou zavedenia eura na Slovensku umožnilo centrálnym úradom priamo zasahovať do cien a súdom poslať do väzenia obchodníkov za zvýšenie cien. Čuduje sa, že ľudia neprotestujú proti týmto nelegitímnym zásahom do ich slobodných rozhodnutí.

Vítanie nahradenia slovenskej koruny eustom, presunu kompetencií v menovej politike z národného na nadnárodný, „úrad pre oficiálnu tvorbu peňazí“ (t. j. z NBS na ECB) a vstupu do euroklubu Slováckmi je pre Jonatána tiež nepochopiteľné. „Neobávajú sa Slováci o svoju slobodu a peniaze, ak vedia, že eurozóna je experiment, ktorým sa prvýkrát vytvára menová únia rôznych štátov s jednou menou a jednou centrálnou bankou vydávajúcou nekryté papierové peniaze?“, pýta sa sám seba Jonatán.

Jonatána udivuje tiež i všeobecne akceptovaný súhlas s presúvaním

kompetencií v menovej oblasti a obmedzovanie konkurencie vraj pre účely spoločného trhu a európskej integrácie. Nebude takto vytvárané euro „trójskym koňom“ ďalšej centralizácie moci a vytvárania európskeho sociálneho štátu alebo zdrojom vysokých nákladov a finančných pnutí s rizikom rozpadu eurozóny?“, uvažuje Jonatán.

Jonatána prekvapuje aj to, že reálne riziko vysokých nákladov na udržiavanie eurozóny alebo vážnych finančných otrasov v nej nie je varovným signálom pre zúčastnených. „Neobávajú sa na Slovensku výrazne vyššej inflácie, ktorá sa k vám bude cez euro prelievať v dôsledku rastu úverov a množstva peňazí obiehajúcich v eurozóne, dnes v kontexte „riešení“ finančnej krízy a neskôr v súvislosti s financovaním dlhov dôchodkových systémov dominantných krajín v eurozóne?“, pýta sa nás Jonatán.

Tento rok začal skutočne výnimočne: naplnením eurosna slovenských politikov, ktorý nám pravdepodobne bude prinášať väčšie obmedzenia slobody a vyššie náklady. Finančné pnutia v eurozóne môžu odhaliť jej nestabilné základy a neudržateľnosť. Možno tiež urýchli diskusiu o takej menovej reforme v Európe, ktorá by bola postavená na konkurencii a slobodnom trhu peňazí. Presadzovanie týchto myšlienok v dlhodobom horizonte však predpokladá čo najviac Jonatánov a čo najmenej „uvarených žiab“.

Autor je ekonóm KI. Za inšpiráciu o paralele „uvarených žiab“ vďaka Billovi Bakerovi a za Jonatána knihe Podivuhodné dobrodružstvá Jonatána Gullibla od Kena Schoolanda.

UDIALO SA:

- 1) Dňa 2. decembra 2008 INESS a KI organizovali v Bratislave diskusné fórum na tému **Verejné financie v podmienkach svetovej finančnej krízy**. S príspevkami vystúpili Zdenko Krajčír, Peter Gonda, Ján Tóth a Radovan Durana. Viac (vrátane prezentácií, audio a videozáznamu) na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.
- 2) Dňa 3. decembra 2008 bola zverejnená **hromadná pripomienka k novele zákona o štátnom jazyku**, medzi úvodnými signatármi boli i ľudia KI. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.
- 3) Dňa 4. decembra 2008 Veľvyslanectvo Poľskej republiky v Bratislave v spolupráci s KI organizovali v Bratislave diskusiu **Nezávislosť - Solidarita - Sloboda**. Viac (vrátane audiozáznamu) na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.
- 4) Dňa 9. decembra 2008 na tlačovej konferencii v Bratislave prezentoval analytik KI **Ivan Kuhn výsledky prieskumu verejnej mienky zameraného na názory občanov SR na slovenskú zahraničnú politiku a podporu demokratizácie vo svete**. Viac na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.
- 5) Dňa 9. decembra 2008 KI v spolupráci s týždenníkom .týždeň a kníhkupectvom Artfórum organizovali sériu podujatí, ktoré sa konali v Bratislave v predvečer Dňa ľudských práv. Na akcii pod názvom **Žijeme v spoločnej krajine** bolo prezentované i vyhlásenie. Viac (vrátane audiozáznamu) na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.
- 6) Dňa 10. decembra 2008 KI v spolupráci s Univerzitnou knižnicou Trnavskej univerzity v Trnave organizoval v Trnave prednášku Marcela Guarniza na tému **Economics, Phi-**

losophy and Foundations of Democracy.

Následne KI v spolupráci so SKOI s podporou Nadácie Penta organizoval v Bratislave ďalšiu z cyklu prednášok CEQLS. Marcel Guarnizo, predseda Educational Initiative for Central and Eastern Europe, prednášal na tému **Ekonómia, filozofia a základy demokracie**. Viac (vrátane prepisu prednášky, audio a videozáznamu) na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.

7) Dňa 11. decembra 2008 bol zverejnený **otvorený list predsedovi NR SR Pavlovi Paškovi**, v ktorom ho predstavitelia mimovládnych organizácií, medzi nimi i riaditeľ KI **Ondrej Dostál**, žiadajú o novelizáciu zákona o voľbe prezidenta. Viac na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.

8) Dňa 11. decembra 2008 sme sa pridali k **protestu proti umiestneniu pamätnej tabule Gustávovi Husákovi**, ktorý inicioval riaditeľ KI **Ondrej Dostál**. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

9) Dňa 15. decembra 2008 **týždenník .týždeň zverejnil osobnosti roka 2008** – jednou z nich je i **Ondrej Dostál**, riaditeľ KI. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

10) Dňa 16. decembra 2008 analytička KI **Zuzana Humajová** upozornila na to, že **návrh zákona o pedagogických zamestnancoch nie je v súlade s deklarovými reformnými cieľmi MŠ SR**. KI v rámci pripomienkového konania navrhol zásadné zmeny. Viac na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.

11) Dňa 22. decembra 2008 zverejnil Inštitút INEKO **hodnotenie HESO za III. štvrťrok 2008**. Jedným z hodnotiteľov projektu je i ekonóm KI **Peter Gonda**. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

12) Dňa 24. decembra 2008 bol na webstránke KI zverejnený príspevok ekonóma KI **Petra Gondu** na tému **Problémy európskej menovej integrácie (nielen) pre Slovensko**, ktorý bol v decembri 2008 uverejnený

v zborníku prednášok z medzinárodnej konferencie Úloha práva v menovej sukcesii. Viac na webstránke KI v sekcii PREDNÁŠKY A PREZENTÁCIE.

13) V decembri 2008 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: **Zuzana Humajová, Peter Gonda, Ondrej Dostál, Ivan Kuhn a František Šebej**. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekcii ČLÁNKY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

PODPORTE NÁS!

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika nevydáva len Konzervatívne listy. Organizujeme ročne mnoho konferencií, diskusií, konzervatívnych klubov a prednášok. Každoročne udelujeme najprestížnejšie literárne ocenenie na Slovensku – Cenu Dominika Tatarku. Publikujeme desiatky analytických výstupov vo forme štúdií, odborných príspevkov a prednášok, článkov a mediálnych vystúpení. Všetky naše výstupy, vrátane audio či videozáznamov z akcií KI, nájdete na pravidelne aktualizovanej webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk.

Podporte nás prostredníctvom online prevodu cez internet banking. Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI v sekcii PODPORTE NÁS.

Dovoľte nám, aby sme Vás i tento rok oslovili s prosbou o **venovanie Vašich 2% z dane z príjmu**. V predchádzajúcich rokoch KI i vďaka Vašej podpore mohol realizovať viaceré projekty a akcie.

Budeme radi, ak využijete túto možnosť a vyjadrite nám Vašu podporu i touto cestou. Všetky potrebné informácie o postupe a spôsobe darovania 2% z dane nájdete na webstránke KI v sekcii ASIGNÁCIA 2%.

Ďakujeme!